

Sygn. akt VI ACa 429/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 października 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SA – Małgorzata Kuracka

Sędzia SA – Krzysztof Tucharz (spr.)

Sędzia SO (del.) – Beata Waś

Protokolant: – st. sekr. sąd. Ewelina Murawska

po rozpoznaniu w dniu 23 października 2013 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) sp. z o.o. w W.

przeciwko Szpitalowi (...) w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 5 grudnia 2012 r.

sygn. akt IV C 1065/12

I oddala apelację w części dotyczącej rozstrzygnięcia zawartego w punkcie trzecim zaskarżonego wyroku,

II odrzuca apelację w pozostałym zakresie,

III oddala wniosek pozwanego o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 5 grudnia 2012 r. Sąd Okręgowy w Warszawie uchylił nakaz zapłaty z dnia 25 czerwca 2012 r. sygn. akt IV Nc 130/12 i zasądził do pozwanego Szpitala (...) w W. na rzecz powoda (...) sp. z o.o. w W. kwotę 185.908,72 zł rozkładając pozwanemu powyższą należność na cztery równe raty po 46.477,18 zł płatne do dnia: 1 stycznia 2013 r., 1 kwietnia 2013 r., 1 lipca 2013 r. i 1 października 2013 r. wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat. Ponadto obciążył ozwanego obowiązkiem zwrotu powodowej spółce kosztów procesu w wysokości 5.924 zł

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne.

Powód zawarł z pozwanym Szpitalem umowy w ramach których dostarczał mu artykuły medyczne na kwotę 161.633,83 zł, która nie została uregulowana w wyznaczonym terminie.

W pozwie z dnia 23 maja 2012 r. spółka (...) domagała się wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym przeciwko pozwanemu, żądając od niego kwoty 185.908,72 zł, która obejmowała oprócz ww. należności również skapitalizowane odsetki do daty wytoczenia powództwa (24.274,89 zł), wraz z ustawnymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

W zarzutach od nakazu zapłaty pozwany Szpital wnosił o rozłożenia żądanej kwoty na 4 raty, począwszy od dnia 1 stycznia 2013 r., umorzenie odsetek od należności wskazanych w fakturach stanowiących podstawę wniesionego roszczenia i nieobciążanie tej strony kosztami procesu. Nie kwestionował faktu dostarczenia mu przez powoda artykułów medycznych oraz należnych za nie kwot.

Sąd Okręgowy uznał, że zachodzą przewidziane w art. 320 k.p.c. okoliczności, uzasadniające rozłożenie pozwanemu zasądzonego świadczenia na raty z uwagi na trudną sytuację finansową Szpitala, która wynikała z niezależnych od niego okoliczności. Natomiast Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw aby umorzyć odsetki, które powód doliczył do należności głównej z braku ku temu podstaw prawnych. Nie uwzględnił również wniosku pozwanego o zastosowanie przepisu art. 102 k.p.c. w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach procesu.

Od tego wyroku apelację wniosła strona powodowa zaskarżając go:

- a) w punkcie 1 w zakresie uchylecia nakazu zapłaty;
- b) w punkcie 2 w zakresie niezasądzania ustawowych odsetek od dnia 17 maja 2012 r. do dnia 1 stycznia 2013 r. w zakresie pierwszej raty, od dnia 17 maja 2012 r. do dnia kwietnia 2013 r. w zakresie drugiej raty, od dnia 17 maja 2012 r. do dnia 1 lipca 2013 r. w zakresie trzeciej raty oraz od dnia 17 maja 2012 r. do dnia 1 października 2013 r. w zakresie czwartej raty;
- c) w punkcie 3 w przedmiocie rozstrzygnięcia o rozłożeniu zasądzonego świadczenia na cztery raty;

podnosząc zarzut naruszenia art. 320 k.p.c. poprzez błędne przyjęcie, że zachodzi szczególnie uzasadniony przypadek pozwalający na rozłożenie zasądzonego świadczenia na raty, a ewentualnie, że zastosowanie art. 320 k.p.c. uprawnia Sąd do pozbawienia powoda odsetek za okres do dnia wydania wyroku.

Powołując się na powyższe zarzuty powód wnosił o zmianę zaskarżonego w punkcie 1 wyroku poprzez utrzymanie nakazu zapłaty w mocy oraz uchylenie punktu 2 i 3 wyroku a ponadto o zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

Pozwany wnosił o oddalenie apelacji i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania w instancji odwoławczej.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja powoda w części zaskarżającej rozłożenie zasądzonego w punkcie 3 wyroku świadczenia na 4 raty nie zasługuje na uwzględnienie, natomiast w zakresie skierowanym przeciwko rozstrzygnięciom zawartym w punkcie 1 i 2 tego wyroku podlega ona odrzuceniu, jako niedopuszczalna.

Stosownie do treści art. 496 k.p.c. – po przeprowadzeniu rozprawy Sąd wydaje wyrok w którym nakaz zapłaty utrzymuje w całości lub w części w mocy, albo go uchyla i orzeka o żądaniu pozwu, bądź też postanowieniem uchyla nakaz zapłaty i pozew odrzuca lub postępowanie w sprawie umarza.

Tak więc, samo uchylenie nakazu zapłaty nie może stać się przedmiotem zaskarżenia gdyż musi ono być powiązane w dodatkowym rozstrzygnięciu, bądź to o charakterze merytorycznym – np. oddaleniem powództwa bądź też o charakterze formalnym – tj. odrzuceniem pozwu lub umorzeniem postępowania.

W niniejszej sprawie Sąd Okręgowy uchylając nakaz zapłaty ponownie orzekł o żądaniu pozwu w ten sposób, że zasądził (w pkt 2 wyroku) od powoda na rzecz pozwanej dochodzoną pozewm należność główną bez żądanych od niej, ustawowych odsetek, od dnia 17 maja 2012 r. Nie oddalił jednak powództwa co do tego świadczenia ubocznego w jakiegokolwiek części.

Tym samym, powód nie miał substratu zaskarżenia co musiało skutkować odrzuceniem apelacji w przytoczonym wyżej zakresie.

Fakt pominięcia przez Sąd I instancji roszczenia o zasądzenie odsetek ustawowych od kwoty 185.908,72 zł powinien był skłonić skarżącego do złożenia wniosku o uzupełnienie wyroku w pkt 2 (w powyższym przedmiocie) w terminie przewidzianym w art. 351 § 1 k.p.c. Tak więc, wobec nieskorzystania z tej możliwości rozłożenie, w punkcie 3 wyroku zasądzonego świadczenia na 4 raty mogło dotyczyć jedynie należności głównej. Powód ma oczywiście rację wskazując, iż zastosowanie instytucji przewidzianej w art. 320 k.p.c. obliguje Sąd do uwzględnienia w zasądzonym roszczeniu odsetek do dnia wydania wyroku, bowiem rozłożenie świadczenia na raty oznacza jedynie, że powodowi nie przysługują odsetki od świadczeń ratalnych za okres między wydaniem wyroku a datą płatności poszczególnych rat (vide: orz. składu 7 sędziów SN z dnia 22 września 1970 r. III CZP 11/70 publ. OSNCP 1971 nr 4 poz. 61). Jednak ewentualna zmiana punktu 3 wyroku nie może nastąpić, z uwagi na brak rozstrzygnięcia odnośnie odsetek w pkt 2 wyroku, co się zaś tyczy dokonanego w punkcie 3 zaskarżonego wyroku rozłożenia, zasądzonego świadczenia na raty to przytoczone przez powoda zarzuty, negujące zasadność zastosowania w tej sprawie przepisu art. 320 k.p.c. (z czym wiązała się konieczność uchylenia nakazu zapłaty) nie mogły odnieść zamierzonych skutków prawnych.

Słusznie argumentował pozwany Szpital, że specyfika prowadzonej przez niego działalności polegająca na szerokim świadczeniu usług medycznych nie może być porównywana z pozycją przedsiębiorców działających na otwartym rynku komercyjnym. Powszechnie znane jest zjawisko niezapewnienia szpitalom przez Narodowy Fundusz Zdrowia wystarczających środków pieniężnych na wykonywanie takich usług a jednocześnie placówki służby zdrowia nie mogą odmówić udzielenia pomocy pacjentom w przypadkach zagrażających ich życiu czy zdrowiu. W apelacji powodowa spółka wskazuje, że nie powinna ponosić negatywnych konsekwencji błędnych założeń ustawodawcy co do sposobu funkcjonowania publicznej służby zdrowia i jej ciągłego stanu niedofinansowania.

Nie negując faktu, że podstawy ekonomiczne, na jakich opiera się działalność publicznej służby zdrowia są w naszym kraju wadliwe, nie sposób jednak za taki stan rzeczy obarczać pozwanego, który nie ma żadnego wpływu na zmianę tej sytuacji. Przedstawiony przez niego rachunek zysków i strat za 2011 r. świadczył jednoznacznie o bardzo trudnej sytuacji finansowej tego podmiotu której nie jest w stanie poprawić organ założycielski – szkoła wyższa.

Jeżeli chodzi o interes ekonomiczny powodowej spółki to jest on oczywiście istotny ale w tej skomplikowanej sytuacji należy odpowiednio wyważyć racje obu stron łączącego ich stosunku zobowiązaniowego. Skarżący dochodził zapłaty nie tylko należności głównych ale również ustawowych odsetek naliczonych od daty płatności kwot z poszczególnych faktur do chwili wytoczenia niniejszego powództwa, co zostało uwzględnione w zasądzonym na jego rzecz świadczeniu. Odsetki takie pełnią obecnie funkcję odszkodowawczą a ich wysokość znacznie przekracza skalę oprocentowania lokat bankowych. Nie sposób zatem uznać, że rozłożenie całej tej sumy na 4 raty płatne w okresie ok. 10 miesięcy licząc od daty wydania zaskarżonego wyroku stanowi istotne pokrzywdzenie interesów powódki, zważywszy ponadto na fakt zastrzeżenia odsetek na wypadek uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat.

Z powyższych względów Sąd Apelacyjny uznał za słuszne rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego, polegające na zastosowaniu w niniejszej sprawie przepisu art. 320 k.p.c. i w tym zakresie oddalił apelację powoda.

Orzeczono zatem jak w sentencji, na podstawie art. 385 i 373 k.p.c. w zw. z art. 370 k.p.c.

Wniosek pozwanego o zasądzenie na jego rzecz, od powodowej spółki, kosztów postępowania w instancji odwoławczej (o co wnosił on w odpowiedzi na apelację k. 155) został oddalony gdyż nie została wykazana okoliczność poniesienia przez pozwanego jakichkolwiek wydatków na tym etapie postępowania, niezbędnych do celowej obrony.

af